

Síly a prostředky průzkumu některých kapitalistických armád a možnosti jejich použití

Major Miroslav Merhaut

Jedním z nejdůležitějších úkolů bojového a operačního zabezpečení vojsk v příští možné válce bude organizace a vedení průzkumu. Velký význam, který je průzkumu v současné době přikládán, vyplývá z hromadného zavádění jaderných zbraní a prostředků jejich dopravy na cíl do výzbroje soudobých armád, jakož i z velkých ničivých účinků těchto zbraní, které umožňují dosáhnout v krátké době nejenom operačních, ale i strategických cílů války. Důležitost průzkumu vyplývá také z požadavku včas postihovat všechny přípravy protivníka k rozpoutání války a znemožnit mu dosažení strategického překvapení.

V souladu se vzrůstajícím významem průzkumu, hlavní kapitalistické armády, především armáda USA, zvyšují průzkumové možnosti, spočívající v posilování stávajících a ve vytváření nových průzkumných jednotek a útvarů a v jejich vyzbrojování soudobou bojovou technikou a nejmodernějšími průzkumnými prostředky. Hlavní úsilí je při tom zaměřeno na síly a prostředky určené pro vyhledávání zbraní hromadného ničení protivníka, jakož i pro zabezpečování vlastních jaderných prostředků nezbytnými údaji k provedení jaderných úderů.

Cílem tohoto článku je seznámit čtenáře se stávajícími silami a prostředky průzkumu vojsk NATO na středoevropském válčišti a s možnostmi jejich použití v pásmu činnosti našich vševojskových armád. Půjde především o průzkumné síly a prostředky západoněmecké, francouzské a hlavně americké armády, jejichž organizační složení, výzbroj a možnosti je třeba dokonale znát, aby bylo možné jim úspěšně čelit a snížit jejich účinnost na minimum. Kromě toho má tento rozbor ukázat nutnost zvyšovat i v naší armádě možnosti průzkumných sil a prostředků a usilovat o to, aby byly na úrovni úkolů, které budou plnit v příští válce.

Hlavní úkoly a specifické vlastnosti průzkumu v počátečním období války

Hlavním cílem průzkumu při operacích za podmínek oboustranného používání jaderných zbraní je snížit účinky nepřátelských jaderných úderů na minimum a vytvořit co nejvýhodnější podmínky k vlastním jaderným úderům.

Na splnění tohoto cíle bude zaměřeno úsilí všech průzkumných sil a prostředků, které bude mít velení vojsk NATO v okamžiku rozpoutání války na válčišti k dispozici.

Hlavním úkolem prostředků průzkumu vojsk NATO v operacích počátečního období války bude zjišťovat:

— možnosti protivníka použít zbraní hromadného ničení a včas odhalit jeho

přípravy, zámysl, dobu, místo a způsob provedení jaderných úderů;

— důležité objekty protivníka, zejména jaderné zbraně a prostředky jejich dopravy na cíle, na které mají být provedeny vlastní jaderné údery;

— účinky vlastních jaderných úderů na objekty protivníka;

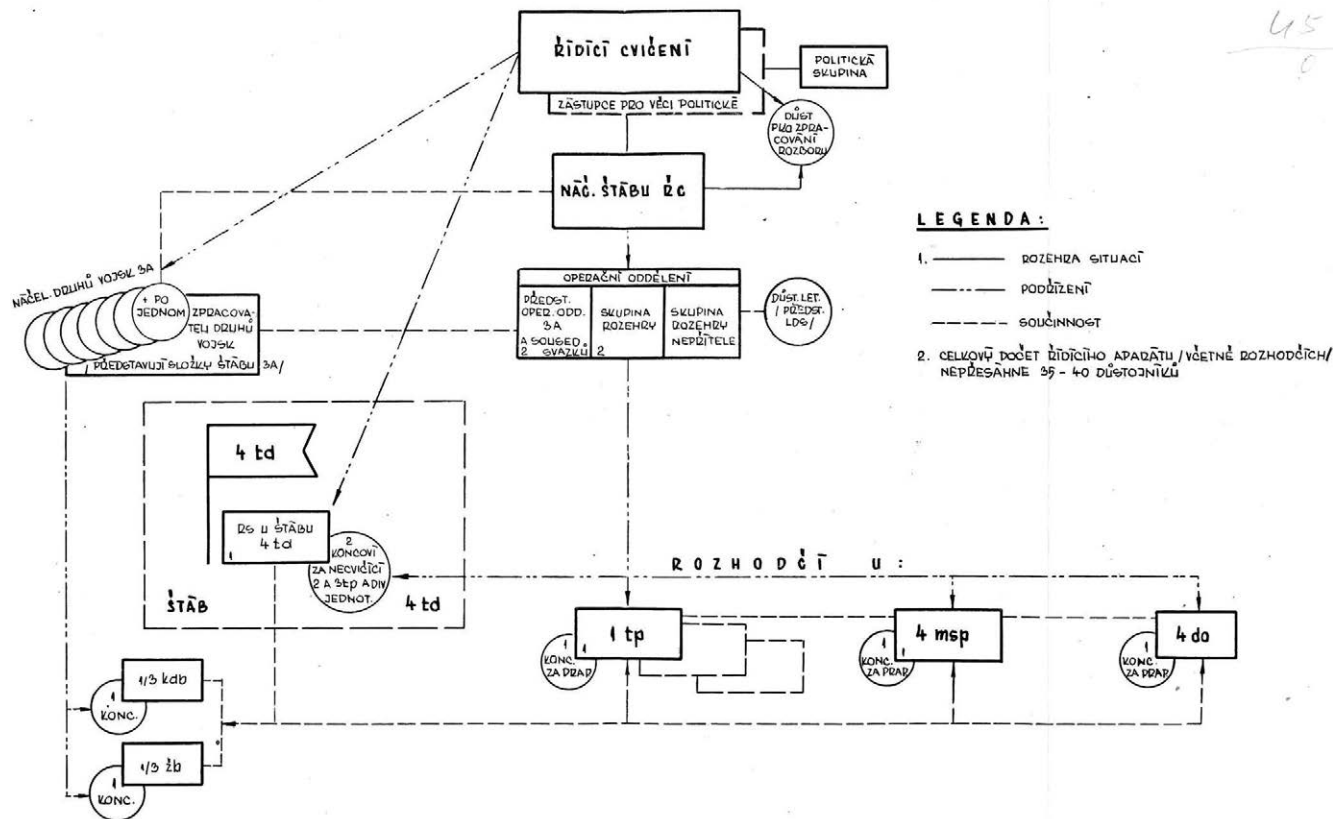
— ostatní důležité údaje o protivníkovi, jako jsou množství, výzbroj a uskupení útvarů a svazků protivníka před frontou činnosti vlastních vojsk, přítomnost a rozmístění jeho operačních záloh, rozmístění štábů, letišť, palebných postavení dělostřelectva apod.

Přesto, že část těchto úkolů budou plnit některé druhy průzkumu, jako je agenturní, rádiový a radiotechnický prů-

SCHEMA

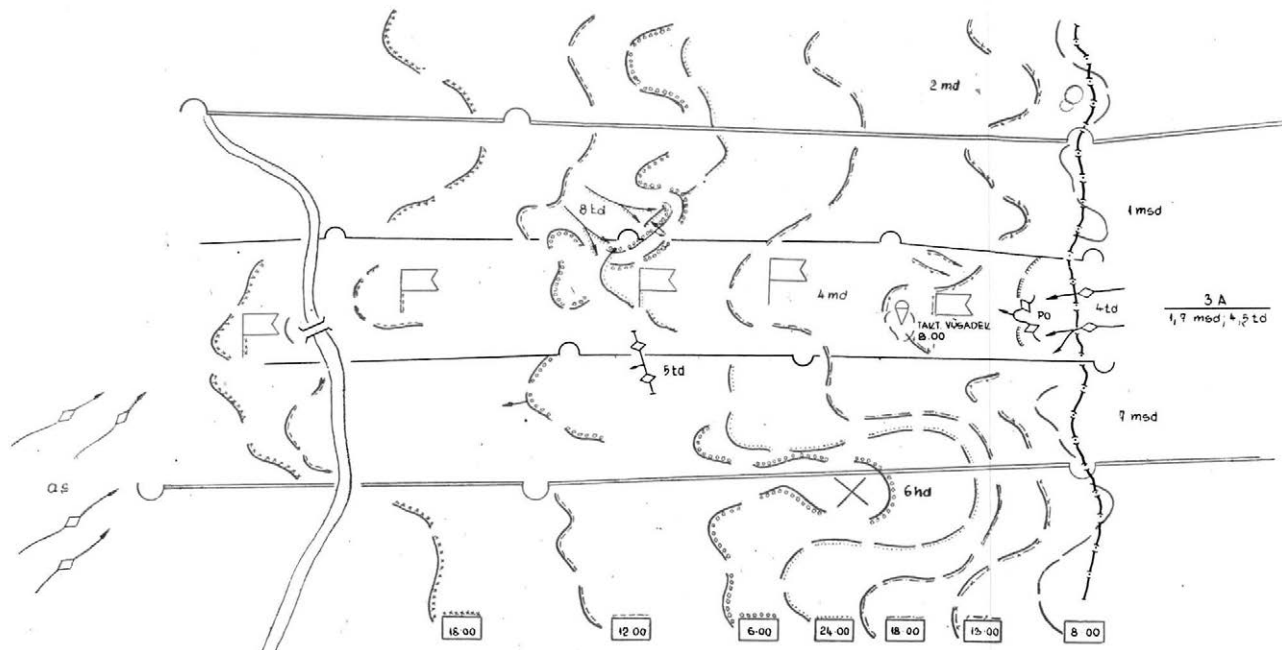
Příloha 3

ŘÍZENÍ JEDNOSTRANNÉHO DVOUSTUPŇOVÉHO DIVIZNÍHO VŠC /VARIANTA/

MOŽNÝ PRŮBĚH CVIČENÍ

PŘÍLOHA 4

2. DEN

- ODRAŽENÍ PROTIŽITĚ 8 td, ZÁPADNÍCH* ČÁSTÍ SIL V SOUČINNOSTI S 1 md
- HLAVNÍMI SILAMI DOZVÍJENÍ ÚSPĚCHU TE VYSOKÉM TEMPU
- PŘECHOD DO PRONÁSLÉDOVÁNÍ
- OVLÁDNUTÍ STAVAJÍCÍCH PŘECHODŮ NA ŘEČE
- ORG. OBRANU K ODRAŽENÍ SILNĚHO PROTIÚDEZU NEPŘÍTELE
- CVIČENÍ ZAKONČIT ROZHODNUTÍM VELITELE 4 td PRO PŘECHOD DO OBRANY

HLOUBKA: 95 km; PRŮMĚRNÉ TEMPO 5 km/hod

1. DEN

- DO 5 hod ZAJETÍ PŘOSTOŘÍ DOZVÍJENÍ PO BOJ POPLACHU
- LUVIČARÉ NÁSLEDUJÍ JEDNODUCHÝ ÚDEJ, ZÁPADNÍCH*
- PŘECHOD DO ÚTOKU Z PŘOSTOŘÍ DOZVÍJENÍ
- BOJ S KUCHCÍMI JEDNOTKAMI, ZÁPADNÍCH*
- VEDENÍ STŘETNÉHO BOJE S ČÁSTÍ SIL 4 md
- DOZVÍJENÍ ÚTOKU V SOUČINNOSTI S TAKTICKÝM VÝSADEM
- ORGANIZACE ODRAŽENÍ SILNĚ PROTIŽITĚ, ZÁPADNÍCH* (ČÁST 8 td)
- V SOUČINNOSTI SE SOUSEDEM

HLOUBKA: 70 km; PRŮMĚRNÉ TEMPO ÚTOKU 4-5 km/hod

zkum ještě do zahájení války, nebudou údaje získané těmito druhy průzkumu zpravidla postačující k zabezpečení bojové činnosti vojsk. Plný a ucelený obraz o situaci, činnosti a zámyslu použití vojsk protivníka může dát pouze zasazení všech průzkumných sil a prostředků, což je však možné až po rozpoutání války. Proto nepřítel připravuje a usměrňuje průzkumné síly a prostředky k splnění úkolů již v míru a jejich činnost plánuje předem, aby s okamžikem zahájení bojové činnosti stačilo pouze zpřesnit tyto úkoly, popřípadě upravit plány činnosti průzkumných jednotek, vyvíjela-li by se počáteční si-

tuace na frontě podstatně jinak než se předpokládalo.

Při plánování průzkumu pro operaci v počátečním období války musíme vycházet z předpokladu, že mnohé údaje získané v objektech nepřitele ještě před zahájením bojové činnosti se s okamžikem rozpoutání války změní natolik, že nebudou vůbec využitelné, nebo že budou vyžadovat doplňkový průzkum. V některých případech, kdy nebude dostatek času k dodatečnému ověřování získaných průzkumných údajů, budeme nuceni ničit nepřátelské objekty a cíle přímo bez doplňkového průzkumu.

Síly a prostředky průzkumu a možnosti jejich použití

K úspěšnému splnění uvedených úkolů použije velení vojsk NATO organické i přidělené síly a prostředky svazků, vyšších svazků a svazů pozemních a vojenských vzdušných sil.

Svazky pozemních sil NATO mají na středoevropském válečném z území průzkumných jednotek (útvárů) zpravidla průzkumný prapor, u francouzské armády průzkumný pluk, který výzbrojí a posláním je určen k pozemnímu a vzdušnému průzkumu pozorováním, nasloucháním a bojem.

Nejlépe vyzbrojeným a všestranně připraveným k plnění náročných úkolů je průzkumný prapor u amerických divizí brigádního systému, který sestává ze tří průzkumných rot a z roty vzdušného průzkumu s celkovým počtem více než 800 osob, 23 středních tanků, 3 taktických jaderných zbraní DAVY CROCKETT, 9 minometů ráže 106,8 mm, 34 obrněných transportérů a 27 vrtulníků různého typu. Začlenění roty vzdušného průzkumu do divizního průzkumného praporu je výrazem nové koncepce velení amerických pozemních sil na použití vrtulníků vyzbrojených automatickými a raketovými zbraněmi k plnění bojových úkolů.

Kromě vrtulníků u průzkumného praporu používá se ke vzdušnému průzkumu i většina letounů a vrtulníků začleněných do divizního leteckého praporu, mezi nimi i 12 bezpilotních letounů. Pilotované i bezpilotní průzkumné letouny vybavené palubními fotografickými a radiolokačními přístroji a jejich taktický dolet (500 až 800 km u pilotovaných a 80 až 300 u bezpilotních letounů) zabezpečují vzdušný průzkum v celém pásmu činnosti a na dostatečnou hloubku.

Zvýšení počtu letounů a vrtulníků u amerických divizí (až o 100 %) a částečně také u západoněmeckých divizí, je mimo jiné i důsledkem zvyšujícího se počtu organických taktických raketových prostředků jaderného napadení u těchto divizí. U amerických a západoněmeckých svazků se počet odpalovacích zařízení dělostřeleckých raket Honest John zvýšil ze 2 na 4 a do výzbroje amerických svazků byly začleněny bezzákluzové zbraně Davy Crockett (v počtu 33 až 26 hlavních na každou divizi podle typu).

Kromě divizních průzkumných praporů (pluků) mají svazky NATO průzkumné jednotky také u podřízených divizních útvarů a to průzkumné roty u západoněmeckých a francouzských brigád a průzkumné čety u všech pěších, mechanizovaných a tankových praporů amerických divizí. U těchto průzkumných jednotek je v poslední době charakteristické jejich vybavení přenosnými radiolokátory různých typů pro zjišťování pohyblivých pozemních cílů s dosahem od 1,5 do 6,5 km při zjišťování osob a od 6 do 18 km při zjišťování vozidel.

Armádní sbor u pozemních vojsk NATO na středoevropském válečném z území průzkumných jednotek (útvárů) zpravidla jen dělostřelecký průzkumný oddíl. Dalšími průzkumnými jednotkami a útvary je posilován v případě potřeby a podle možností u jednotlivých národních armád. Tak např. francouzský armádní sbor může být posílen jedním průzkumným plukem lehkých tanků (56 tanků AMX) a americký armádní sbor jedním lehkým obrněným plukem, leteckou rotou a rotou dalekého průzkumu.

Sborový dělostřelecký průzkumný oddíl, jehož úkolem je získat zprávy o dělostře-

lectvu a minometech, může vzhledem k svému vybavení provádět radiolokační průzkum do hloubky 18 km, zvukoměrný průzkum do hloubky 27 km, průzkum prostředky pro vidění v noci do hloubky 3 až 10 km a optický průzkum do hloubky několika kilometrů v závislosti na konfiguraci terénu.

Lehký obrněný pluk je určen k průzkumu bojem, pozorováním, a nasloucháním v celém pásmu činnosti armádního sboru a to buď v celku, nebo po jednotlivých průzkumných praporech. Vzhledem k tomu, že v poslední době byly do výzbroje lehkých obrněných pluků začleněny stejné pilotované a bezpilotní průzkumné letouny jako u vševojskových svazků, zvyšují se u lehkého obrněného pluku také možnosti vzdušného průzkumu. Celkem má lehký obrněný pluk 26 letounů a vrtulníků.

Obdobné posláním a úkoly jako lehký obrněný pluk má i francouzský průzkumný pluk lehkých tanků.

Ke vzdušnému průzkumu ve prospěch armádního sboru slouží také letecká rota, složená z vojskových průzkumných letounů a vrtulníků se stejnými letecko-technickými vlastnostmi jako u letecké techniky svazků a lehkých obrněných pluků.

Novou průzkumnou jednotkou postavenou v poslední době a určenou k taktickému a operačnímu průzkumu v rámci amerického armádního sboru, je samostatná rota dalekého průzkumu. Úkolem této roty je zjišťovat zbraně hromadného ničení, přesuny vojsk a prostory jejich soustředění a jiné důležité objekty v hloubce 70 až 450 km od linie fronty, které by byly vhodným cílem jaderných úderů prostředky, nacházejícími se v podřízenosti armádních sborů a polních armád. Kromě toho mohou se používat k řízení dělostřelecké palby, k navádění taktického letectva a k radiacímu, biologickému a chemickému průzkumu.

Samostatná rota dalekého průzkumu plní své úkoly čtyřčlennými průzkumnými hlídkami (kterých je v rotě 24), vysílanými do určených prostorů buď vzdušnou cestou nebo přechodem přes linii fronty. Při boji na zdrženou nebo při ústupu vojsk mohou být průzkumné hlídky záměrně ponechány v týlu protivníka k plnění stanovených úkolů.

Zásobování hlídek, jakož i jejich evakuace se předpokládá především vzdušnou cestou pomocí letounů a vrtulníků vojskového letectva.

Zasazené průzkumné hlídky udržují rádiové spojení s velitelstvem rot, které je rozmístěno spolu se zbytkem roty v týlu vlastních vojsk zpravidla v blízkosti letišť vojskového letectva a spojovacích uzlů.

Výstavbou rot dalekého průzkumu a jejich začleněním do složení armádních sborů se podstatně zvyšují možnosti průzkumu nejenom armádních sborů, ale i polních armád při pozemním průzkumu hluboko v bojové a operační sestavě vojsk protivníka. Účelné využití těchto jednotek v těsné součinnosti s prostředky vzdušného průzkumu zabezpečí potřebné průzkumné údaje pro úspěšný boj a operace vojsk a zejména pak údaje o objektech, vhodných pro jaderné údery prostředky, které jsou v podřízenosti armádních sborů a polních armád. Jde především o řízené střely operačně taktického dosahu Corporal (dosah 125 km) a Redstone (dosah 320 km) a v budoucnu pak hlavně o řízené střely Sergeant (dosah 140 km) a Pershing (dosah 550 km), které se v současné době zavádí do výzbroje vojsk a postupně nahradí zastaralé řízené střely Corporal a Redstone.

Polní armáda a skupina armád na středoevropském válčišti jsou z průzkumných sil a prostředků posilovány prapory pozemního rádiového a radiotechnického průzkumu, jakož i speciálními vzdušnými výsadečnými jednotkami.

Hlavním úkolem praporů pozemního rádiového a radiotechnického průzkumu je zjišťovat, zaměřovat, odposlouchávat a vyhodnocovat činnost pozemních a leteckých spojovacích systémů a rovněž letounových a raketových radiotechnických systémů.

Vybavení těchto jednotek odpovídajícím zařízením umožňuje průzkum všech rádiových a radiotechnických prostředků protivníka v plném kmitočtovém rozsahu.

K průzkumné a záškodnické činnosti v hlubokém týlu a zázemí protivníka jsou určeny speciální vzdušné výsadečové rot, ze složení amerických samostatných vzdušných výsadečových skupin. Skupině armád mohou být přiděleny 2 až 3 rot, každá o 12 průzkumných diverzních odřadech, které tvoří základní operační jednotku u těchto rot. Část těchto sil velitel skupiny armád přidělí podřízeným polním armádám, zpravidla 8 až 12 průzkumných diverzních odřadů každé prvosledové polní armádě a zbytek si ponechá ve své podřízenosti.

Průzkumné diverzní odřady, každý ve složení obvykle 12 mužů, působící ve prospěch polní armády, jsou vysazovány do hloubky 150 až 250 km, to znamená, že mohou působit v celé hloubce útočné operace polní armády.

Průzkumné diverzní odřady, které zůstávají v podřízenosti velitele skupiny armád nebo válčiště a plní úkoly převážně strategického významu, bývají obvykle vysílány do hloubky 400 i více km od linie fronty.

Průzkumné diverzní odřady mohou se přemístit do týlu vojsk protivníka vzdušnou cestou nebo přechodem přes linii fronty. Některé diverzní odřady mohou být na území protivníka přepraveny ještě před zahájením války, aby s okamžikem rozpoutání války a v průběhu jejího počátečního období mohly kromě průzkumu mařit a ztěžovat mobilizační rozvinování ozbrojených sil protivníka, přechod jeho národního hospodářství na válečnou výrobu, šířit paniku mezi civilním obyvatelstvem apod. V tomto případě mohou k nám příslušníci diverzních odřadů přicházet jednotlivě i v celých skupinách legální cestou jako obchodní cestující, zahraniční turisté apod., nebo skrytě, ilegálním přechodem přes státní hranici a dočasně se ukrýt u osob nepřátelských našemu režimu.

V průběhu války bude nejčastějším způsobem přepravy průzkumných diverzních odřadů protivníka na naše území vzdušná přeprava, která bude uskutečňována buď v rámci rozsáhlé letecké činnosti protivníka nad naším územím nebo proniknutím jednotlivého letounu do prostoru předpokládaného shozu výsadku při současném provedení řady klamných opatření nepřátelského letectva na jiných směrech. Tento způsob přepravy bude po-

užíván především při vysílání diverzních odřadů do hlubokého týlu a bude uskutečňován zpravidla v noci.

Průzkumné diverzní odřady, které vysílá polní armáda budou plnit úkoly především operačně taktického významu. Náplní činnosti těchto odřadů může být zjišťování našich prostředků jaderného napadení, skladů atomové munice, štábů svazků a vyšších svazů a jiných objektů, vhodných jako cílů pro jaderné údery. V operačním týlu našich vojsk budou se také snažit ztížit přesuny a zásobování vojsk a narušovat sladěnost bojové činnosti vojsk. Mohou také vyhledávat a označovat prostory pro vysazení vzdušných výsadků, především operačních a operačně strategických.

Činnost průzkumných diverzních odřadů, vysílaných skupinou armád, bude mít více diverzní a záškodnický charakter než průzkumný.

Po splnění stanoveného úkolu nebo v případě potřeby může být průzkumný diverzní odřad stažen zpět, při čemž jeho návrat může být uskutečněn buď vyslaným letadlem nebo vrtulníkem, nebo přechodem přes linii fronty. V posledním případě zajistí přechod diverzního odřadu na vlastní stranu pravidelná vojska v příslušném úseku fronty.

Kromě těchto průzkumných sil a prostředků působí ve prospěch vojsk skupiny armád a polní armády také průzkumné letouny taktické letecké armády na válčišti a v některých případech i strategického letectva. Průzkumné lety se uskutečňují podle požadavků skupiny armád, polní armády, někdy armádních sborů i divizí do hloubky 160 km a v jednotlivých případech až do hloubky útočné operace polní armády a skupiny armád.

Z á v ě r

Podle současného uskupení vojsk NATO na středoevropském válčišti a plánů jejich předpokládaného použití v operacích počátečního období příští možné války je zřejmé, že v pásmu proti naší republice budou působit především vojska západoněmecké a francouzské armády, která mohou být za určitých okolností zesílena i částí sil 7. americké armády. V tomto případě by šlo hlavně o americké lehké obrněné pluky, některé divize a samostatné útvary zálohy hlavního velitelství, které jsou v současné době dislokovány v jižní části NSR. Proto musíme počítat s tím, že v případě ozbrojeného konfliktu mohou proti našim vojskům působit průzkumné síly a prostředky všech tří zmíněných armád.

Z rozboru průzkumných sil a prostředků západoněmecké, francouzské a hlavně americké armády, organizovaných a používaných na různých stupních velení, vyplývá, že nejlépe organizované, vyzbrojené a tudíž i nejvíce účinné jsou průzkumné jednotky a útvary americké armády a to nejenom na stupni divize a armádního sboru, ale i na stupni polní armády a skupiny armád. Z toho důvodu je pravděpodobné, že bez ohledu

na to, zda budou v pásmu činnosti našich vojsk zasazeny svazky americké armády či nikoli, bude přesto část amerických průzkumných sil a prostředků proti nám zcela určitě působit, aby jednak posílila omezené možnosti průzkumných jednotek západoněmecké, popřípadě francouzské armády a zabezpečila také činnost některých amerických útvarů zbraní hromadného ničení, které budou západoněmeckým a francouzským vojskům přidělovány.

Z výzbroje a vybavení většiny průzkumných jednotek a útvarů vojsk NATO je patrná snaha velení NATO mít účinné síly a prostředky k rychlému získání hodnověrných údajů o veškerých objektech a cílech protivníka, které jsou předmětem zpravodajského zájmu, zejména pak o jeho zbraních hromadného ničení a k předávání těchto údajů příslušným orgánům.

Jedním z nejdůležitějších průzkumných prostředků používaných k vyhledávání objektů vhodných pro atomové údery, jsou v současné době průzkumné letouny vojenského letectva a vojenských vzdušných sil, vybavené nejmodernějšími technickými prostředky průzkumu. Jejich schopnost rychle a hluboko pronikat na území protivníka, zjišťovat potřebné údaje o stavu a činnosti objektů protivníka mnohdy i v podmínkách dovedného maskování a pohotově předávat získané údaje štábům vlastních vojsk, podstatně převyšuje možnosti ostatních prostředků průzkumu, které v článku uvádím. S cílem ještě lépe využít tyto možnosti a dále zkvalitnit pohotovost vojsk k úderům na objekty a cíle protivníka, uvažuje velení NATO o použití tzv. úderných průzkumných letounů, které by měly na palubě kromě průzkumného vybavení i atomové zbraně. To by umožnilo ničit atomovými údery pohyblivé cíle a objekty ihned po jejich zjištění.

Úkolem prostředků pozemního průzkumu je v daném případě doplňovat údaje získané vzdušným průzkumem a průzkum takových objektů, které nemají prvořadý význam, nebo které je obtížné vzdušným průzkumem zjišťovat.

Samotná skutečnost, že velení některých kapitalistických armád začíná vhodně průzkumné prostředky přímo do organizačního složení útvarů a svazků, které mají ve své výzbroji prostředky atomového napadení a pravomoc jich použít, svědčí o snaze učinit tyto útvary a svazky samostatnější i v oblasti průzkumu a omezit jejich požadavky na průzkum prostředky nadřízeného velitelství jen na nejnútnejší míru. Značné úsilí na zdokonalení speciálních průzkumných zařízení a přístrojů jako jsou fotografické přístroje pro infrasmímkování, infraprůkazníky, radiolokační průzkumné přístroje, prostředky radiotechnického průzkumu a jiná technická zařízení pro rychlý záznam získaných údajů a jejich pohotové předávání na pozemní radiostanice, přispívá k pohotové informaci velitelů a štábů vlastních vojsk o činnosti protivníka a k přijetí včasných a rozhodných protiopatření, včetně použití atomových zbraní.